

ERÄÄN SANOMALEHTIKIRJOITUKSEN JOHDOSTA

„Russkije Vedomostin”⁷⁸ N:ssa 239 (elokuun 30 pnä) on julkaistu hra N. Levitskin kirjoitus: „Eräistä kansan elämää koskevista kysymyksistä”. „Asuen maalla ja ollen lakkaamatta yhteydessä kansaan” tekijä on „kauan sitten joutunut kosketuksiin” eräiden kansanelämän kysymysten kanssa, joiden ratkaiseminen vastaavien „toimenpiteiden” kautta on „lykkäystä sietämätön välttämättömyys” ja „tuiki tärkeä tarve”. Kirjoittaja sanoo olevansa varma siitä, että hänen „lyhyt kirjoituksensa” näin tärkeästä aiheesta „saa vasta-kaikua niiden henkilöiden keskuudessa, joita kansan tarpeet kiinnostavat”, ja hän sanoo haluavansa saada syntymään mielipiteiden vaihtoa näiden hänen esittämiensä kysymysten johdosta.

Se „korkealentoinen tyyli”, jolla hra N. Levitskin sanomalehtikirjoitus on kirjoitettu, ja korkealentoisten sanojen paljous panee jo etukäteen odottamaan, että kysymys on joistakin nykyelämän todella tärkeistä, lykkäystä sietämättömistä, päivänpolttavista kysymyksistä. Mutta itse asiassa kirjoittajan ehdotukset tarjoavat vain jälleen erään ja erittäin selväpiirteisen esimerkin siitä todella manilovilaisesta haaveilusta, johon narodnikkilaisuuden publisistit ovat venäläisen yleisön totuttaneet. Senpä vuoksi katsoimekin, ettei liene hyödytöntä sanoa sanamme hra N. Levitskin herättämistä kysymyksistä.

Hra N. Levitski luettelee viisi „kysymystä” (pykälittäin), ja kirjoittaja ei ainoastaan anna jokaiseen „kysymykseen”

„vastausta”, vaan myöskin osoittaa täysin määritellysti vastaavat „toimenpiteet”. Ensimmäisenä kysymyksenä on „halpakorkoinen ja helposti saatava” luotto, koronkiskurien, „kulakkien ja kaikenlaisten nylkyrien ja verenimijöiden” mielivallan poistaminen. Toimenpiteenä olisi „yksinkertaisempaa tyyppiä olevien maaseudun talonpoikauskassojen perustaminen”, ja tekijä suunnittelee talletuskirjojen antamista valtionpankin kassoista ei yksityisille henkilöille, vaan vartavasten perustetuille yhdistyksille, jotka saman rahastonhoitajan välityksellä suorittavat maksueränsä ja saavat lainoja.

Siis sellaiseen johtopäätökseen on pitkäaikainen „yhteys kansaan” tekijän johtanut tuosta paljon puhutusta luottokysymyksestä: uudentyyppisten lainakassojen „perustamiseen”! Kirjoittaja olettaa nähtävästi, että meillä käytetään liian vähän paperia ja mustetta kaikenlaisten loppumattomien „tyyppien”, „mallien”, „säätöjen”, „mallisääntöjen”, „normaalisääntöjen” y.m.s. laatimiseen. „Asuen maalla” meidän käytännönmiehemme ei ole huomannut mitään tärkeämpiä kysymyksiä, joita halu hankkia „kulakin” tilalle „halpakorkoista ja helposti saatavaa luottoa” olisi aiheuttanut. Me emme tietenkään ryhdy puhumaan tässä luoton merkityksestä: otamme tekijän tarkoitusperän *lähtökohdaksi* ja tarkastelemme puhtaasti käytännölliseltä kannalta niitä keinoja, joista tekijä niin mahtipontisesti puhuu. Luotto on kehittyneen tavarankierron laitos. Herää kysymys, onko sellainen laitos mahdollinen meidän talonpoikaistomme keskuudessa, jonka lukemattomat säätylakien ja -rajoitusten jätteet ovat saattaneet oloihin, mitkä *sulkevat pois* oikean, vapaan, laajan ja kehittyneen tavarankierron? Eikö olekin naurettavaa, kun kansan polttavista ja lykkäystä sietämättömistä tarpeista puhuttaessa luottokysymys typistetään uutta tyyppiä olevien „säätöjen” laatimiseksi ja vaivataan kokonaan siitä, että olisi välttämätöntä *kumota* koko joukko „säätöjä”, jotka estävät oikeata tavarankiertoa talonpoikaiston keskuudessa, estävät omaisuuksien, irtaimisto- ja kiinteistöomaisuuksien vapaata kiertoa, talonpoikain vapaata siirtymistä paikasta toiseen ja ammattialalta toiselle, estävät muista luokista ja säädyistä tulevien henkilöiden vapaata pääsyä talonpoikain yhteisöihin? Mikä voisi olla sen koomillisempaa kuin taistelu „kulakkeja, koronkiskureita, nylkyreitä ja verenimijöitä” vastaan paran-

telemalla lainakassojen „sääntöjä”? Koronkiskuruus pahimmissa muodoissaan säilyy maaseudullamme sitkeimmin juuri maaseudun säätysulkeutuneisuuden takia, sen vuoksi, kun on olemassa tuhansia kahleita, jotka sitovat tavarankierron kehitystä,— mutta käytännöllinen kirjoittajamme ei mainitse sanallakaan noista kahleista ja julistaa *uusien sääntöjen* laatimisen maaseudun luottotoimen päivänpolttavaksi kysymykseksi. Luultavaa on, että kehittyneet kapitalistiset maat, joissa maaseutu on jo kauan sitten saatettu kaupallista kiertoa vastaaviin oloihin ja joissa luotto on laajalle kehittyntä, luultavaa on, että nämä maat ovat saavuttaneet sellaista menestystä niiden runsaiden „sääntöjen” ansiosta, joita hyväntahtoiset virkamiehet ovat laatineet!

Toinen kysymys — „talonpoikaisperheen aseman avuttomuus siinä tapauksessa, kun perheen päämies kuolee” sekä „tinkimätön välttämättömyys” „vaalia ja varjella kaikin mahdollisin keinoin ja menetelmin talonpoikaista työtätekevää maanviljelysväestöä”. Kuten näette, mitä pitemmälle päästään, sitä avarammiksi ja suuremμοisemmiksi hra N. Levitskin asettamat „kysymykset” käyvät! Kun ensimmäinen kysymys koski mitä tavallisinta porvarillista tusinalaitosta, jonka hyödyllisyyden voisimme tunnustaa vain varsin suurin varauksin, niin tässä meidän eteemme asetetaan jo tärkeidessään niin jättiläismäinen kysymys, että „periaatteessa” me täysin tunnustamme sen päivänpolttavan merkityksen emmekä voi kieltää myötätuntoamme tekijää kohtaan siitä, että hän *asettaa* tuollaisen kysymyksen. Mutta jättiläismaistä kysymystä vastaavasti narodnikilla on „toimenpidekin” jättiläismaisen... kuinka sen nyt lievemmin sanoisi?.. typerä. Kuulkaahan: „...lykkäystä sietämättömän välttämätöntä on *koko talonpoikaisväestön* pakollisen (sic! *) *joukkoluontoisen, mahdollisimman huokeaksi tehdyn keskinäisen henkivakuutuksen* ** järjestäminen ja voimaansattaminen (yhteisöittäin, yhdistyksittäin, arteleittain j.n.e.). Tällöin on otettava selville, mikä merkitys ja osuus siinä on oleva: a) yksityisillä vakuutusyhtiöillä, b) zemstvolla ja c) valtiolla”.

* — sillä tavalla! *Toim.*
 ** *Alleiviivaus* tekijän.

Totta tosiaan, miten hoksaamattomia talonpoikamme ovatkaan! Eivät ajattele lainkaan, että kun isäntä kuolee, niin perhe joutuu mieron tielle; kun tulee kato, niin on kuoltava nälkään, ja vaikka toisinaan on satokin kohtalainen, niin silti ei muuta kuin lähde mieron tielle palattuasi takaisin epäonnistuneesta „ansiotöiden” hausta! Nuo typerät talonpojat eivät näet älyä sitä, että maailmassa on olemassa „henkivakuutus”, jota monet kelpo herrat ovat jo kauan sitten käyttäneet hyväkseen ja jolla toiset kelpo herrat (vakuutusyhtiöiden osakkeiden omistajat) hankkivat rahaa. Nälkäinen „Sysoika” ei näet hoksaa, että hänen ei tarvitse muuta kuin perustaa yhtä nälkäisen „Mitjan” kanssa yhdistys keskinäistä henkivakuutusta varten (vakuutusmaksun ollessa pienimmän, kaikkein pienimmän!)— ja heidän perheensä ovat siten turvatut isännän kuoleman varalta! Onneksi näiden hoksaamattomien talonpoikien puolesta ajattelee meidän valistunut narodnikkilainen sivistyneistömme, jonka eräs edustaja „asuen maalla ja ollen lakkaamatta yhteydessä kansaan” on „kauan sitten joutunut kosketuksiin” tuon valtavan, päätähuimaavan valtavan „suunnitelman” kanssa!

Kolmas kysymys. „Tämän kysymyksen yhteydessä on asetettava ja käsiteltävä kysymys *yleisvaltakunnallisen pääoman muodostamisesta talonpoikaisväestön henkivakuutusta varten* * siihen tapaan kuin ovat olemassa yleisvaltakunnalliset elintarvike- ja tulipalopääomat”. On itsestään selvää, että vakuutusta varten on käsiteltävä kysymys pääomasta. Mutta meistä tuntuu siltä, että korkeastikunnioitetulta kirjoittajalta on jäänyt tähän eräs oleellinen aukko. Eikö pitäisi „asettaa ja käsitellä” myöskin sitä kysymystä, mille ministeriölle ja mille departementille tämä suunniteltu laitos tulee kuulumaan? Yhtäältä sen hoitaminen kuuluisi epäilemättä sisäasiain ministeriölle talousdepartementin linjaa. Toisaalta se kiinnostaa mitä läheisimmin sisäasiain ministeriön zemstvo-osastoakin. Kolmannelta puolelta myöskin finanssiministeriön pitäisi hoitaa vakuutusta. Eiköhän sen vuoksi olisi tarkoituksenmukaisempaa suunnitella perustettavaksi erikoinen „päähallinto koko talonpoikaisväestön pakollista keskinäistä valtion henkivakuutusta

* Allevilvaus tekijän.

varten”, vaikkapa nyt esimerkiksi *valtion hevossiitoslaitosten päähallinnon tapaan?*

Neljäs kysymys. „Edelleen sen takia, koska kaikenlaisten arttelien levinneisyys on Venäjällä tavattoman laaja, sekä sen ilmeisen hyödyn ja merkityksen vuoksi, mikä niillä on kansantaloudelle, on tullut tuiki tarpeelliseksi 4) perustaa erikseen erikoinen *Maanviljelys- ynnä muiden arttelien edistämisyhdistys*”. Siinä, että kaikenlaiset arttelit tuovat hyötyä niille väestöluokille, jotka niitä järjestävät, ei ole epäilemistä. Epäilemätöntä on niin ikään sekin, että eri luokkien edustajien yhteenliittäminen koituu suureksi hyödyksi myöskin koko kansantaloudelle. Kirjoittaja on vain suotta liian innoissaan puhuessaan siitä, että „kaikenlaisten arttelien levinneisyys on Venäjällä tavattoman laaja”. Jokainen tietää, että mihin tahansa länsieurooppalaiseen maahan verraten Venäjällä on *uskomattoman vähän, tavattoman vähän* „kaikenlaisia artteleita”... „Jokainen sen tietää”... paitsi haaveilevaa Manilovia. Sen tietää esim. „Russkije Vedomostin” toimituskin, joka julkaisi hra N. Levitskin kirjoituksen *edellä* erittäin mielenkiintoisen ja sisältörikkaan kirjoituksen „Syndikaatit Ranskassa”, ja tuosta kirjoituksesta hra N. Levitski olisi voinut saada tietää, miten tavattoman laajalle ovat „*kaikenlaiset arttelit*” levinneet kapitalistisessa Ranskassa (ei-kapitalistiseen Venäjään verrattuna). Korostan „kaikenlaisia”, sillä tuosta samaisesta kirjoituksesta on helppo huomata, esim., että Ranskassa on neljänlaisia syndikaatteja: 1) työläisten syndikaatteja (2.163 syndikaattia, joissa 419.172 jäsentä); 2) isäntien syndikaatteja (niitä on 1.622, joissa 130.752 jäsentä); 3) maataloussyndikaatteja (1.188, joissa 398.048 jäsentä) ja 4) sekalaisia syndikaatteja (173, joissa 31.126 jäsentä). Tehkääpäs pieni yhteenlasku, hra Levitski! Saatte melkein miljoona henkilöä (979 tuhatta), jotka on yhdistetty „kaikenlaisiin arteleihin”, ja sanokaa nyt käsi sydämellä, eikö teitä hävetä tuo suustanne livahtanut lause, että „kaikenlaisten (sic!!!) arttelien levinneisyys on Venäjällä tavattoman laaja”? Ettekö te tosiaanakaan huomaa, miten koomillisen, surkeankoomillisen vaikutuksen teidän kirjoituksenne tekee, kun se on julkaistu noiden „Ranskan syndikaatteja” koskevien pelkkien numeroiden rinnalla! Nuo poloiset ranskalaiset, jotka kapitalismin mätäpaise on näköjään jättänyt vaille „kaikenlaisten arttelien tavatonta

levinneisyyttä”, päästäisivät varmaan homeerisen hörönaurun, jos ehdotettaisiin järjestettäväksi „erikseen erikoinen yhdistys”... edistämään kaikenlaisten yhdistysten perustamista! Mutta tuo nauru olisi tietenkin vain tunnetun ranskalaisen kevytmielisyyden ilmausta, joka ei jaksaa käsittää venäläistä perusteellisuutta. Nuo kevytmieliset ranskalaiset eivät ainoastaan perusta „kaikenlaisia artteleita” järjestämättä ennakolta „arttelien edistämisyhdistystä”, he eivät edes — *horribile dictu!* * — laadi ennakolta „malli”-, „normaali”-sääntöjä eivätkä mitään erilaisten yhdistysten „yksinkertaisempia tyypejä”!

Viides kysymys... (on tullut tuiki tarpeelliseksi) „julkaista tämän yhdistyksen yhteydessä (tai erikseen) *erikoista lehteä... joka olisi omistettu yksinomaan osuustoiminnan tutkimiselle Venäjällä ja ulkomailla*”... Niin, niin, hra Levitski! Kun epäkuntoon joutunut vatsa estää ihmistä syömästä kunnolleen, niin silloin ei hänelle jää muuta neuvoksi kuin lueskella, miten muut ihmiset syövät. Mutta eivät kai lääkäritkään sallisi noin sairaan ihmisen lukea muiden päivällisistä: moinen lukeminen voisi kiihdyttää ruokahaluja yli sallitun ruokajärjestyksen... Lääkärit olisivat siinä tapauksessa aivan johdonmukaisia.

Me olemme selostaneet riittävän yksityiskohtaisesti hra N. Levitskin vähäistä sanomalehtikirjoitusta. Lukija saattaa ehkä kysyä, kannattiko viipyä niin kauan tuossa tilapäisessä sanomalehtikirjoituksessa, kannattiko sille omistaa niin pitkiä kommentaarioita? Mitäpä siitä, jos henkilö (jolla muuten on mitä parhaimmat aikomukset) sattui lörpötteleään pötyä jostakin koko talonpoikaisväestön pakollisesta keskinäisestä henkivakuutuksesta? Me olemme joutuneet kuulemaan aivan samanlaisia mielipiteitä samantyyppisistä aiheista. Nuo mielipiteet ovat enemmän kuin perusteettomia. Eiköhän se tosiaankin ole sattuma, että meidän „eturivin publisistimme” välistä innostuvat oksentamaan ulos tuollaisia fenomenaalisen villejä „luonnoksia” „maaorjuus-sosialismin” hengessä, ettei auta muuta kuin ihmetellä? Eiköhän se ole sattuma, että sellaisetkin äänenkannattajat kuin „Ruskoje Bogatstvo” ja „Ruskkije Vedomosti” — äänenkannattajat, jotka eivät suinkaan kuulu

* — kaubeata sanoal Toim.

ultra-narodnikkilaisiin lehtiin ja jotka aina protestoivat narodnikkilaisuuden jyrkkyyksiä vastaan ja niitä johtopäätöksiä vastaan, joita narodnikkilaisuudesta tehdään, a la * hra V. V., äänenkannattajat, jotka ovat valmiita verhoamaan narodnikkilaisuutensa ryysyt jonkin „eettillis-sosiologisen koulukunnan” tapaisella korealla uudella nimilapulla, että nämä tällaisetkin sanomalehdet tarjoavat venäläiselle yleisölle aina aika-ajoittain tavattomalla säännöllisyydellä milloin jonkinlaisen hra S. Juzhakovin „valistusutopian”⁷⁹, suunnitelman pakollisen keskisivistyksen antamisesta maatalous-kymnaaseissa, joissa varattomat talonpojat maksavat saamastaan sivistyksestä työsuorituksilla, milloin taas tämän tällaisen hra N. Levitskin suunnitelman koko talonpoikaisväestön pakollisesta keskinäisestä henkivakuutuksesta **.

Olisi liian naiivia selittää tämä ilmiö sattumaksi. Manilov piilee jokaisessa narodnikissa. Yliolkainen suhtautuminen todellisuuden realisiin oloihin ja todelliseen talouselämän kehitykseen, haluttomuus tutkia Venäjän eri yhteiskuntaluokkien realisia etuja näiden luokkien keskinäisissä suhteissa, tapa *ylhäältä* katsoen pohtia ja puntaroida isänmaan „tarpeita” ja „kohtaloita”, pöyhkeileminen niillä keskiaikaisten liittojen surkeilla jätteillä, joita on venäläisissä yhteisöissä ja arteleissa, samalla kun suhtaudutaan yliolkaisesti niihin paljon pitemmälle kehittyneisiin liittoihin, jotka ovat ominaisia kehittyneemmälle kapitalismille,— kaikki nämä piirteet te löydätte enemmän tai vähemmän näkyvinä *jokaisella* narodnikilla. Senpä tähden onkin niin opettavaista tarkkailla, miten jokin vähemmän viisas, mutta ylen naiivi kirjailija kehittää nuo piirteet loogilliseen täydellisyyteensä ja ilmentää ne kirkkaaksi kuvaksi jonkinlaisen „suunnitelman” muodossa sellaisella pelottomuudella, joka sietäisi tulla käytetyksi parempaan tarkoitukseen. Tällaisista suunnitelmista tulee aina räikeitä, niin räikeitä, ettei tarvitse muuta kuin *näyttää* ne lukijalle kun tulee *todistetuksi* se vahinko, mitä nykyaikainen pikkuporvarillinen narodnikkilaisuus aiheuttaa meidän yhteiskunnalli-

* — samoin kuin. *Toim.*

** Verratessamme toisilnsa näitä kahta narodnikkilaisen publisistiikan haaveilijaa ei voida olla antamatta etusijaa hra N. Levitskille, jonka luonnos on kuitenkin *hieman viisaampi* kuin hra S. Juzhakovin luonnos.

selle ajattelullemme ja meidän yhteiskunnalliselle kehityksellemme. Sellaisissa suunnitelmissa on aina paljon koomillista; ylimalkaisesti lukiessa te ette useimmissa tapauksissa saa niistä mitään muuta vaikutelmaa kuin sen, että tekee mieli nauraa. Mutta koettakaapa perehtyä niihin — ja silloin te sanotte: „kaikki se olisi naurettavaa, ellei se olisi niin murheellista!”

*Kirjoitettu karkotuspalkalla
syyskuussa 1897*

*Julkaistu aikakauslehdessä „Novoje
Slovo”, 1. viikko, 1897*

Allekirjoitus: K. T-n

*Julkaistaan aikakausleht.
„Novoje Slovon” tekstin
mukaan*